הלכה · משנה תורה · מפרשים · יצחק ירנן · ספר קניין

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מכירה

רבי אליקים גאטינייו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מכירה

רבי אליקים גאטינייו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יצחק-ירנן-על-משנה-תורה-הלכות-מכירה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק י 4
הלכה א 4
פרק יא 4
הלכה י 4
פרק כב 4
הלכה טו 4
הלכה יז 5
פרק כג 6
הלכה ג 6

פרק י

הלכה א

כתוב אצלי בחי' גיטין דף נ"ה ע"ב רש"י ד"ה לא היה סקריקון וכו'. שנותן לו קרקע בפדיון נפשו ואומר לו שא קרקע זו ואל תמיתני עכ"ל נראה בבירור מדבריו אלה דנותן לו הקרקע בלא כסף כלל ולכאורה קשה דא"כ איך כתב בסמוך ד"ה לקטלוהו וז"ל אקנייה ניהליה בלב שלם וקי"ל תליוה וזבין זביני זביני והא התם איירי שכופהו במעותיו אבל תלוהו ויהיב לא הוי מתנה ואין זו קושיא כמ"ש במרדכי בסוגיין וז"ל על מתני' בגמ' מפרש דאגב אונסא גמר ומקני ואע"ג דאמר תלוה ויהיב אינה מתנה נראה לר"ת דהא מילתא דמי לזביני כיון דאי לא יהיב ליה קרקע מסתפי וקטיל ליה דמי כאילו הסקריקון מכר בשביל הקרקע שלו עכ"ל וכ"כ עוד רש"י לקמן דף נ"ח ע"ב ד"ה אם שהה בידו וכו' כתב לפי שבחנם באה לו יעו"ש וכ"כ הרשב"א בחידושיו בפי' דנותן לו הקרקע בחנם וכן הריטב"א בחי' וכן מרן הב"י בחו"מ סי' ר"ה יעו"ש באורך.

ומן התימה על הרב מל"מ פ"י דמכירה ה"א דכתב וז"ל מדברי המרדכי דפרק הנזקין במעשה דיהודים שדחקו וכו' נראה דס"ל למהר"ם דבאונס דמיתה אמרינן אגב אונסיה גמר ומקני אף דלא יהיב דמי וכ"כ בתרומת הדשן סי' ע"ג אך קשה מההיא אגדה דאמר מכאן מודעא רבא לאורייתא וצ"ע עכ"ל וכי לא מצא סברא הלזו אלא למהר"ם ותרוה"ד והא ראש המפרשים רש"י וגם הרשב"א פי' כן ולעיקר קושיא ע"פ דברי הרשב"א וע"פ דברי מרן שם לא קשה יעו"ש במרן באורך.

פרק יא

הלכה י

עיין בספרי אגורה באהלך דף ל"א ע"ד ודברי מרן שם ד"ה.

פרק כב

הלכה טו

דין ההקדש וכו' כיצד אמר אדם כל מה שתלד בהמתי יהא הקדש לבדק הבית וכו' שנאמר ככל היוצא מפיו וכו'. וקשה מהא דאמרינן בקידושין דף ס"ג ע"ב באומרת יקדשו ידי לעושיהן וידים איתנהו בעולם ע"כ ולפי דברי רבינו אלו אמאי צריך לאוקמא ביקדשו ידי וכו' אפי' בלא"ה והוי דבר שלא בא לעולם צריך להפר משום כל היוצא מפיו יעשה ועוד דא"כ בערכין דף כ"א דקאמר לכשיבא שכרו יקדש והא אין אדם מקדיש דבר

שלב"ל ומאי קשיא הן אמת דלא מקדש משום שלא בא לעולם מ"מ מצד אחר מקדש דאיכא עשה דכל היוצא מפיו יעשה ובשלמא למ"ש בסוף פ"ו דערכין דקאמר הרי עלי להקדיש לא קשיא דהכא איירי בהקדישו דהכי קתני הקדישו הדר בו וכו' ברם למ"ש כאן קשה וצ"ע. ועיין בלח"מ בהל' ערכין דלפי דבריו קשה כן ברם למ"ש הכנה"ג חלק חו"מ סי' רי"ב הגהת טור ס"ק ל"ג לא קשה מידי יעו"ש ודוק.

הלכה יז

יש גאונים שחולקים וכו' כמו שביארנו בערכין. ועיין בכל פרט זה להכנה"ג חו"מ סי' רי"ב הגהת הטור מ"ש בדברי רבינו והכ"מ ומ"מ כפי דרכו נראה שהיה גורס בלשון זה יהיה לעניים מאי דליתי בספרי רבינו וכן הכ"מ הרגיש בזה וישב והן אמת דבספרי הטור איתיה להאי גירסא אבל מדברי מרן הב"י נראה דגם בספרי הטור ליתא להאי גירסא והו"ל להרגיש בזה. גם מ"ש בדעת הגאונים דלא פליגי העיקר דיניה דרבינו אלא אמה שכתב והואיל וכו' אם צוה אדם וכו' וכן כתב גם הב"ח בסי' זה וחוץ שהוא דוחק טובא במ"ש ואין דעתי וכו' שאין אדם מצווה וכו' וכמו שנדחק בפירוש הב"ח זאת עוד לענ"ד (ליתי) [ליתא] לפי' זה והוא מדקדוק שכתב כמו שביארנו בערכין והא גם הגאונים לא פליגי במ"ש בהל' ערכין וא"צ להזכיר זה כאן. ואף גם זה קשה לדרך זה מ"ש בהל' ערכין הל' ל"א וז"ל יראה לי אע"פ שאין אדם מקדיש אם אמר הרי עלי להקדישו הרי זה חייב להקדיש כשיבא לעולם וכו' ואם איתא דגם הגאונים ס"ל הכי מאי יראה לי דקאמר אלא ודאי כוונתו ז"ל דהגאונים פליגי ארבינו בדין זה ולא ס"ל שדין העניים כדין ההקדש אלא כדין ההדיוט ומ"ש יראה היינו משום שרוצה לכלול לעניים ג"כ בכלל הקדש וזה מוכרח ביראה לי שכתב דאי קאי להקדש מאי יראה לי והא כן כתבו התוס' פ' ד' וה' גבי נתביה לעניים וכן הרי"ף ז"ל אלא ודאי דקאי לכלול הצדקה ולאפוקי מהגאונים וכהצד הראשון שכתב מהר"י בן לב דכוונת הגאונים לחלוק אהיכא דאמר הרי עלי להקדיש או ליתן דבזה מודו הגאונים יעו"ש דלטעם הגאונים שכתבו דאין העניים זוכים אלא בדברים שההדיוט קונה בהן מורה שמשוה אותם להדיוט ממש ואין לחלק ביניהן ומ"מ התוס' והרי"ף והרא"ש והטור ביו"ד סימן רנ"ח וכמה פוסקים אחרים סברי שדינם שוה להקדש.

פרק כג

הלכה ג

מכר עבדו לקנס וכו' ה"ז ספק. וכתב הרב המגיד פסק כדרכו בתיקו דממונא וכבר דקדקו המפרשים למה אינו מכור כגוף לפירותיו ויש מי שתירץ דכיון דאיכא ב' מי ימר וכו' עכ"ל ולא זכיתי לכונתו דהא בש"ס אסיק בתיקו אף דהוי כגוף לפירותיו ומה הקשה ומה תירץ.